

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csőtörtőkön és Szombaton.
 Ára évi negyvedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. helyégedj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

KIADÓ-HIVATAL:
 Közpútoza, STEIN J. könyvkereskedése.

Allamtanács és magyar jeg.

Veszély fenyeget oh hon! veszély olyan milyen
 még sohasem! B. V. M. Szózat.

Habár a 20-dik októberi diploma nem volt ki-elégítő, mert a pragmatica sanctio, és a fennálló hitlevelek ellenében kétségbe hozza hazánknak annyi századokon át védett önállóságát, mert a törvényalkotó országgyűlést alája veti egy királyságunk területén kívül élő birodalmitanácsnak, melynek az ő alkotmányban semmi nyoma nincsen, mert elveszi az országgyűlés kezéből a pénz és katonaság felőli rendelkezést, mely alkotmányunk egyik főjoga: mégis reménytel fogadtuk azt, azon hitben, hogy fölséges fejedelmünk, a pragmatica sanctio nyomán ígervén alkotmányunk visszaállítását a koronázási diplomában, mindazok megtartására fogja magát és utódait hittel kötelezni, a miket az irt „sanctio” ugy-szintén a haza és a fölséges ausztriai ház között létező egyezések biztosítanak.

De fájdalom! a febr. 26-iki patens minden reményről kezd megfosztani, s önkénytelenül törnek ki keblünkbeli azon szavak: „Veszély fenyeget oh hon! veszély olyan milyen még sohasem!” És nem ok nélkül, mert habár „Básta” hazánkat vagyonából annyira kirabolta, miszerint az emberek magok voltak kénytelenek az úgynevezett „Básta-szekeret” húzni, habár a törökök és tatárok ezereként flizték rablánczra hazánk polgárait, s oly dűlást vittek véghez, hogy az élelmiszerek hiányában az anyá gyermeke husával táplálta életét: a veszély még sem volt oly nagy mint a jeleni; mert megmaradtott ő alkotmányunk nyomán az adóztatási rendszer és nem adtuk jövedelmünk 1/3 részét az álladalomnak: és így a szenvedett károkat idővel kirepültük.

Az osztrák kormány 1691-től fogva sokat nyirbált alkotmányos jogainkból, mely sebekeket ejtett a létező egyezéseken; példa erre a Leopoldi diploma 3-dik pontja, a melyben leírja, a fölség magát és utódait a T. I. R. 9. t. 1 §-sa, mely így hangzik: „Nemo nisi citatus et ordine judicario legitime condemnatus potest detineri” megtartására; s ennek dacára egykor és pedig a legbékésebb időben báró Vesselenyi Miklós befogattatott, s 4 éveken át le volt tartóztatva a nélkül, hogy ítéletet mondtak volna felette.

És mik történtek ez utóbbi évtizedben? Nem mondja-e a diploma 5-dik pontja, hogy hivatalokra csak is benn születtek alkalmazhatók? s mégis a bécsi fináncz miniszterium kegyéből láttunk mi 1848 előtt is számtalan idegent hivatalban, a közelebről lefolyt 11 évet nem is említve, mert ezekben a hazafiak tekintettek idegeneknek a hivataloskodás körül. Megtartották-e az országgyűlést minden évben? Azt rendeli ugyan a diploma 10-dik pontja, de a bécsi miniszterek kegyemesebben kormányozhattak patensek által, azért 30 évvel ezelő csak egy országgyűlés tartatott. Mit mondjak a diploma 12-dik pontjára, a mely kiköti, hogy béke idején 50,000 talér, Magyarország és Erdély ellen folytatandó háboru idején 400,000 ft adó fiztessék. Volt-e 1750-től kezdve ily háboru? mert a francia forradalmat annak nem nevezhetni, s mégis elkezdve 1700-on 1848-ig évenként 1,000,000--1,400,000 forint adót fiztünk, azóta pedig a milliók számtalanba mentek át. És ennek ki volt más oka más mint a bécsi pénzügy-miniszter, miután mi bizony önkénytelen többet nem fiztünk; a 13-dik pont kiköti, hogy új rovatok be ne hozassanak: kérdem minek nevezhetők a stem-pel, dohány, és fogyasztási adók? S beleegyezett-e valamikor az országgyűlés ezeknek kirovására? A diploma 17-dik pontja ígéri, hogy a hazai katonaságból állítandó őrző sereg nem fog szaporitatni, ugy-szintén, hogy annak csak is a generalisa leendő német. Megtartotta-e ezt a bécsi hadügyminiszter? koránt sem, most nemcsak a generalis, de a katonaság is mind idegen, s nincsen-e az őrző sereg igen megszorítva? a midőn a városi polgárok mindenütt terhelve vannak a beszállásokkal.

Ezek mind olyan sebeke az alkotmányunkon, melyek elősorolására keblünk elsomorodik; de koránt sem oly nagyok mint a febr. 26-iki patens által

életbe lépendő eljárás, és pedig azért nem, mert eddigelő legalább fennállott az önállóság árnyéka, s a kötésekben, hitlevelekben s szentesített törvényekben ejtett sérelmeket az ország jobb napjaiban orvosolhatta mint jogtalant s beleegyezésén kívül. Am most az ország maga kényszerítették, hogy követeket küldjön oly gyűlésbe, melyet az ezredéves ő alkotmány nem ismer el törvényesnek, oly gyűlésbe, melynek sem az 1691. Leopoldi diploma, sem a pragmatica sanctio, sem pedig az azóta szentesített törvényekben semmi nyoma nincsen, oly gyűlésbe, melynek többsége végre is szavazatunk ellenére is törvényes színnel róna reánk, a mit erőszak után csak olykor tehetett. Megszavaztatná velünk a milliárdokra menő kölcsönöket, kiforgatna apránként egész alkotmányunkból.

De ha csakugyan az osztrák miniszterek elfelejtették, hogy a magyar koronához tartozó tartományok nem fegyverrel hódítottak meg, ha elfelejtették, hogy Ausztria fennállását csak is Magyarországának köszönheti, mert ha 1741-ben Magyarország fegyvert nem ragad, Ausztria megszünt volna nagy hatalmasság lenni; ha az osztrák miniszterek elfelejtették arról, hogy a magyar koronához tartozó tartományoknak azon ő alkotmánya, melynek megtartására az ausztriai házbéli magyar királyok hittel kötelezték magokat, a birodalmitanácsot nem ismeri; ha a miniszterek a magyar koronához tartozó nemzetiségeket oly bárgyuknak hiszik, miszerint föltételezték, hogy a birodalmitanácsban az ő alkotmány, és a pragmatica sanctio megsértésével is részt vevének; kérdem miért nem voltak legalább az oda küldeni remélt követek számának meghatározásában igazságosak, hisz a magyar királyság az egész birodalom területének 1/3 részét, a népességnek pedig felét teszik?

Vagy attól tartottak, hogy a magyar koronához tartozó nemzetiségek mint szabadság után törekvők az egész birodalmitanácsot a szabadság útjára vezendik, vagy azt akarták, hogy ezek mindig minortásban legyenek?

Nehéz feladat várna azokra a követekre, miután nekik kettő közül kellene választani, vagy nem teljesíteni a kormány akaratját, vagy megsérteni az ő alkotmányt, mely nem ismer birodalmitanácsot; de sokkal nehezebb az ideiglenes kancelláriai előkök állása, a kiknek kötelességül van téve e tárgyban javaslatukat fölterjeszteni, és ez rájuk nézve annál nehezebb feladat, mert ők látják, miszerint így saját befolyásuk által tétetnek tönkre az ország önállósága, mert ők látják, miszerint eszközök lennének arra, hogy a pragmatica sanctio megsemmisítessék, és hogy a többi fejedelmek esküje által szentesített 1791. országgyűlés VI. és VII. czikke, a mely tisztán mondja, miszerint az ország más országtól független, és hogy az ország rendjei a fejedelmek egyetértve hozhatnák törvényt, lábbal tapodtassanak, ők látják, miszerint jó akaratú közvetítő szándékuk miatt jutna az ország oda, hogy más országnak legyen alája vetve, és hogy más ország rendszere alatt kormányoztassék.

De mi tevések legyenek? leköszönni ez annyit tenne, mint a jól szervezett hadat vezető nélkül, egy kisebb számú, de jó vezérekkel ellátott ellenség kezébe dobni, az egyezésekre, a szentesített törvényekre és hitlevelekre hivatkozni, s követelni, hogy azok épségben tartassanak, ez mint hazafiaknak kötelességök, de ez csak annyit tesz, mint egy oly adóssal perelni, ki ő maga itél, és eléggé hatalmas a hozott ítéletet teljesedésbe venni. Egy biztos ut van előttük, a melyen haladhatnak, és ez az országgyűlés mielőbbi összehívását sürgetni, mert csak ennek van joga törvényeket hozni, csak ennek van joga az ország önállóságát érdekli ügyekben szólni, csak ennek van joga megváltoztatni ezen törvényt, „hogy Magyarországról csak is Magyarországon lehet tanácskozni.”

A Királyhágón túl már tudják, mikor fognak összegyűlni, de mi még várjuk a jó akaratot, nem tudva, ha vajjon mi is Pestre fognak követeket küldeni, vagy pedig Kolozsvárra, vagy talán ezen kis ország választó kerületekre feldarabolva köveit

egyenesen a birodalmitanácsba fogja küldeni? Szép kilátás, de kik fognak oda választani, és ha választók lesznek is, kik fogják a megválasztást elfogadni? elég felelet: a mostani rendszer idegen tisztviselői, mert azt nem hiszem, hogy bennszülött legyen, ki az ő alkotmány és a pragmatica sanctio megsértésével a birodalmitanácsban részt akarjon venni. Látni való, hogy hazánk ismét egy mély örvény szélére lőketett, honnan csak a hon minden fiainak tántorítatlan jogérzete s összetartása menthet meg. Az összetartás és törvényhez való szigorú ragaszkodás képtelenné teszi mindazon terveket, melyek a történelmi joggal bíró alkotmány megtörését, kecsgető octroyk mézes madzagával akarják eszközölni, hogy így egy királyság, mely jogot bírt, elégedjék be a kegyelemmel, mely az emberekkel együtt változhatik. Egy mezősegi román.

— Az erdélyi muzeum-egylet igazgató választmánya szombaton f. március hó 23-kán rendkívüli tudományos ülést fog tartani a városi nagy teremben. Kezdeté délután 5 órakor. Tárgyai: Jakab Elek történelmi értekezése.

Kolozsvárt március 18-kán 1861.
 Finály Henrik. m. k.
 titkár.

Titoknoki jelentés a gazdasági egylet márc. 11-diki közgyűlésén. (Folytatása és vége.) A mint a t. közgyűlés előtt ismeretes, a szellemi munkásság buzditása végett és ebből eredhető gyakorlati haszon tekintetéből a le-nök Tisza László és id. gr. Teleki Domokos érdemes hazánkiai még az elmúlt év tavaszán 30 db. arany jutalomdíjt tüztek ki, Erdély talajjelző növényei leírását tartalmazó pályakérdésre. A nem könnyű s a természettudományokban sok jártasságot feltételező pályakérdésre két jeles pályaműny nyújtott a nyertes, s a magát megnevezni nem akaró természetbúvár a megérdemelt jutalmat nemzeti célzra, a szellemi vagy gyarapításra, a nemzeti muzeum-egylet javára ajánlotta fel. És így műve által hazánknak kettős szolgálót tett.

Az egyesület azon óhajta, hogy a titoknok szállásával kapcsolatban az egyesületnek érkező és olvasószobája legyen, teljesítve van; határozott időben; jelenleg minden vasárnap délután, minden gazdaszatunk iránt érdeklél viselő honfitársaink számára az egylet szobája nyitva áll; s örömmel jelentem, hogy néha az alkalmat igen diszes társaság veszi igénybe. Erőnköz képest olvasótermünkben a gazdasági irodalom is szépen van képviselve; a közgyűlés hírlapokra évenként 100 frtot határozott, és ez árban hozatunk négy magyar lapot, u. m. a Gazdasági lapokat, Magyar gazdát, Kertészeti és Borászati lapokat, két francia folyóiratot, a Journal d'Agricultur és az Armoles de pomologie, a német lapok közül a Wochenblätter Gránbil, a Frauentorfi lapot, Centralblätter Lipéséből, Chemischer Ackermant, a Pomonat, a Monatschriftet Lucastól. Ezenkívül ajándékba kapjuk a Falusi Gazdát és a Korunkat. Könyvtárunkkal nem dicsekedhetünk, ebben a gyűjteményes-irodalom van jobban képviselve; gazdaságiipar más ágaiiban hiányt szenvedünk, s ha azt akarjuk, hogy tanúságos gazdag könyvtár birjunk, a könyvvételre szánt 50 frt vajmi csekély összeg!

Egyletünk iránt mutatkozó részvét és bizodalom örvendetes jelétül felhozhatom a számkülönbséget, a mely az alapítke tavalyi és mostani állása közt mutatkozik: 1859 év végén volt az alapítke 39,000 frt, ma 47,000 frt. Az egylet tagjainak száma az utolsó félévben nevezkedett 11 alapító és 10 részvényes taggal. És ha a különböző vidékeket nézzük, a hol egyletünk legtöbb tagokkal dicsekedhetik, az Kolozsvár és Enyed vidéke, azután Dézs és Maros-Vásárhely. Aránylag egyletünknek legkevesebb tagja van Háromszék és a Szilágysághöl.

Az egylet tagjairól lévén szó, a névsorban egy rovat van a tiszteletbeli tagok számára, mit az egyesület, a honi gazdaszat vagy közelebről egyletünk körében kitűnő érdemeket szerzett hazafiak részére nyitott meg érdemök méltánylása végett. Erre vonatkozólag miután t. Lorényi József ur Szászvárosra és t. Balogh Imre ur N. Szalontán a haszonkertészet egy ágában, a gyümölcsstermelésben szakmerettel párosult buzgalommal fáradozva magoknak széles körre kiható érdemet szereztek, a mi felől a százakra menő jeles gyümölcsfajok, több tárlatok ékességei tanuszkodnak, az igazgató választmány csak az érdemet ismeri el és méltányolja, midőn Lorényi József és Balogh Imre urakat a tisztelt közgyűlésnek ajánlja a végett, hogy egyletünk részéről őket a tiszteletbeli tagsággal megtisztelni sziveskedjék.

Tisztelt közgyűlés! Ezek után az egylet köztelke, az abban tett munkálatok és azok eredménye felől számolok.

A nyári közgyűlésen tett indítványok következtében a t. közgyűlés a köztelken teendő elizagistását az igazgató választmányra bízta. A teendőök voltak: a kerítésnek, redélyzetnek, egy faszínnek elkészítése legközelebről, mind oly szükséges, melyek már elkülterhetlenek; pedig ki van mondva és helyesen, hogy ha van az egyletnek birtoka, azt

szertli foedernatív alaptörvényeken kell állania, a melyek határozottan szabják ki a kötelességeket, de a jogokat is mindenki számára.

Azt mondják némelyek: „A magyaroknak különös követeléseik vannak. Végül még ok akarnak kiszabni Ausztria politikájának irányát. Erre egyáltalában nem elég alkalmasok. Ők az egészben egy részt képeznek, ennyi az egész! Se kulturájuk, se történelmük nem jogosítja fel őket azon állásra, a melyet oly szívesen elfoglalnának.”

Valóban még mindig így vélekednek Magyarországról Bécsben. Pedig e nép alig egy pár hó alatt egy millió tudott adakozni az akadémia palotája és alaptökéje gyarapítására. Pedig itt minden parasztnak gyakorlatilag helyes felfogása van a köztügyekről. Pedig itt oly türelmes clerust találunk, a mely valódi keresztényi szeretettel tiszteli a hitvallást minden formáiban. Pedig itt találjuk a világon leggazdagabb dotált iskolákat, s p. o. Erdélyben a vallásszabadság ősidők óta megvan. Valóban e nép kulturáját drága áron vette meg. A magyar nép története gyakran vérellátott, de midőn a mohácsi nap után a Habsburg-házat megválasztotta, e nép geniusának szeme előtt azon gondolat lebeghetett, hogy bár nehéz küzdelmek után el kell jőni azon napnak, midőn Ausztria valódi politikáját fel fogja, s felhagy azon gondolattal, hogy nématté tegyen egy oly nemzetet, a mely se szép uton, se erőhatalommal nem engedni magát nemzetiségétől megfosztatni.

„Magyarországnak Ausztria iránti bizalmatlansága el fog enyészni, ha Ausztria a haladás ösvényére lép (33. l.), ha nemzeti politikát követ. A modern cultura nem ábrándok ráérőszakolásából áll, hanem közelebb hozza egymáshoz a törzseket, egyesíti azt, a mi elkülönítve volt, s a mit a világ minden centralizáló Reichstagsstatutuma ki nem eszközölhet, mintegy magától fejlik ki, mivel éppen a haladás zászlója körül sereglet mindaz, a kinek szíve nemzeti nagysággal dobog. Minden felvilágosodott magyar szeme előtt lebeg egy hatalmas erőteljes dunai birodalom eszméje, egy dunai birodalom, a mely ha nem is területi terjeszkedés, de alliance-ok és egy ép, szabadelvű kereskedelmi politika, és a nemzeti jog tisztelete által a keleti dunavidekekre befolyást szerez, a mely tényleg nem fogja a magyar koronához tartozott egykori tartományok tényleges visszafoglalására vezetni, de azokat a természeti szükségességnél fogva velünk mégis egyesíteni, s legalább egy oly kereskedelmi tért teremtetni, a mely iparunknak még csak nem is almodott lendületet fog okvetetlen adni.”

„E politika nemzeti volna, sőt merem állítani, hogy épp ez azon politika, a melyet töltünk a felvilágosodott Nemzetország követel” stb.

„Ideje már egyszer (34. l.) annyiba hagyni azon politikát, a mely mindig csak a kormánynak, de a népeket soha se tartja szem előtt” stb.

Es ezzel bevégezzük e röpirat ismertetését, jöllehet még sok érdekes töredéket közölhetnénk belőle. Az egésze azonban megjegyezzük, hogy nem magyar tollból folyt, s ez értelemben birhatják szabadelvű nézetei méltánylatunkat, a nélkül hogy nézetekinek egy részét a magyar királyság alkotmányával bíró lakói aláírhatnák.

Kiigazítás. Közelebbi számunkban a zilahai levél végén e tételek: „Tárgyam előadására nem szükségesnek csúfira szavak” — kimaradt ezen egész sor: „Gr. Bánffy Béla beszűje a következő: Tárgyam előadására sat.

KÜLÖNFÉLÉK.

A muzeumhoz megkívántató irnoki állomás Böhm Mihály ur személyében ezennel be levén töltve, további folyamodások feleslegesek. A többi folyamodók pedig bizonyítványukat szíveskedjenek elvinni.

Kolozsvárt márt. 14. 1861.

Brassai Samu,
m. h. i.

A kolozsvári társadalom egy szeretve tisztelt tagját veszít el a napokban, egy hölgyet, a ki bár élete késő estelelt tölté csak körültekint, de azért épp oly általán ismert és tisztelt egyéniség vala itten, mint a nagy Magyarországon, a hol született, s e földi lét boldogabb napjait tölté. Vajai Vay Anna, néhai Komáromi György özvegye, Biharmegye részéről a napokban megválasztott országgyűlési követ, Komáromi György édesanyja f. hó 18-dikán reggel élté 78-dik, s özvegye 36-dik évében huzamos gyűnkelkedés után meghalt.

Leikes honleány volt; a honszeremlem magasztos érzete hevíté keblét mindvégig, utolsó perceiben is a hazára s nemzetére gondolt, a melyek számára soha se szűnt a sorsától egy jobb jövőt esdeni. Az irodalom a megboldogultban egy lelkes pártolót vezetett. Hült tetteit a mult kedden délután kísérők ki a köztemetőbe, mely alkalommal nagyszámú részvevők megjelenésében élénken nyilvánult az emléke iránti tisztelet. Nyugodjanak porai megáldva csendesesen a haza szent földében!

A „Wdr” szerint ő felsége f. hó 14-kén mint Horvát- és Tótország királya az ideiglenes horvát-tót udvari kancelláriától előterjesztett, horvát nyelven fogalmazott hat legfelsőbb leirato, miknek egyike a bán beiktatását illeti, ugyanazon nyelven (Franjo Josip szavakkal) legelőször írta alá.

A febr. 26-ki cs. patens, mint a „M. S.” Bécsből értesít, csakugyan a k. propositiók közé fog tétetni.

Pestmegye főispánja nagylelkű volt egész fizetését a központi rendes irnokok fellegélyezésére felajánlani.

Nagy-Becskerekről írják a „P. N.”-nak, hogy Markovics cs. k. járásbírói tollnok felsőbb meghagyásból a feloszott csendőrség butorait az országos pénztár javára elárverezvén, azokért 476 frtot bevett. S midőn e pénz átadására felszólított, azt válaszolta: minthogy a cs. kir. álladalmi napidíjak s egyébiek fejében mintegy 400 fra menő követelése van s kilitása nincs, hogy a cs. k. kormány e követelést kielégítse, ennél fogva feljogosítva érzi magát a beszédet összeget megtartani.

A stambuli osztrák követség megkereste a török kormányt, hogy az ott átutazó s Olaszországba szándékozó magyarokat tartóztassa le s adja ki a török kormány ezt

nem teheti, mert az utazó magyarok többnyire szárd-oláh utlevelekkel vannak ellátva. Egyébiránt az utlevél nélkül utazókat letartóztatják, mint a mult heten is négygyel történt. A porta a rendőrségre vitette őket, de Ausztria minden sürgetése sem bírja kiadásukra. A foglyok Olaszthonba fognak szállíttatni, hová szándékoztak.

Mosonmegye óvári kerületé báró Vay ő nmlsgát óhajja képviselőjének, hogy gr. Széchenyi Istvánt pótolná; ebbéli kérelmével egy küldöttséget indított a főkancellárhoz.

Abuda Ferenc pesti jogász, kit a mult évi zavarokért soroztak volt be, s kiért az egyetemi ifjúság annyiszor kérelmezett, a katonaságból megszabadult.

Borsodmegye az országgyűlési főbb teendők iránt elveire nézve nyilatkozván, az 1. pontban országunk ezredéves történelmi önállása, 2-ban municipalis önkormányzati rendszertünk teljes egészben fenntartását kívánja. Kívánja továbbá a magyar felelős miniszteriumot. Különösen kiemeli, hogy míg Erdély 1848 VII. t.-cz. szerinti uniója elismerve nem lesz; addig a koronázás a pragm. sanctio értelmében alkotmányoszerileg meg nem történhetik.

Szabolcsmegye bizottmánya e hó 14-dikén tartott gyűlésében Tamár Imre plébános indítványra folytán kimondta, hogy mindazokat, kik magyar polgár létükre a birodalmi tanácsba lépnek, mind pedig azon választókat, kik ilyen választásba fognának, hazaárulónak tekint. E határozat, mely fölött semmi vitaközlés nem volt, az éppennélküldő választási alelnök által a választóknak meg fog magyaráztatni s közöltetik egyszersmind valamennyi törvényhatósággal.

Bécsi hírek szerint Meskó cs. k. tábornok ismeretlen okból elfogatott.

Szemere Pál, újabb irodalmunk egyik előharczoja, a finom ízlésű költő és magy. akad. tag, f. h. 14-kén meghalt, Péczelen, 77 éves korában. Béke hamvainak!

Jókai Mór Zalamegye letenyi kerületében egyhangulag képviselőnek választották.

A császári udvartartáshoz szükséges készletekkel folyó hó 14-kén két hajó érkezett Bécsből Budára.

A „M. O.”-nak az országgyűlés Pesten tartására vonatkozó hírt a „Wanderer” is megerősíti, hozzá téve, hogy azt ő felsége a megnyitás után tenné át Budáról.

Fiumé városa újonnan választott községtagja első ülésében, f. hó 12-ikén a következő határozatok hozattak: 1) Kéréssek meg ő felsége, hogy Fiumé, mint Magyarország része a magyar koronába ismét bekebeleztesék; 2) Fiumé felett akarata nélkül ne történjék önkényes intézkedés; 3) a legközelebbi horvát országgyűlésre ne küldessenek követet; 4) Fiumé magát politikai ügy mint pénzügyi tekintetben a megyétől függetlennek tekint.

Követválasztások: Békésmegye orosházi kerületében Terényi Lajost, Tolnában a paksi választókerületben Kurz Györgyöt, Kassán b. Luzánszky Pált, Mező Túrón Pétery Károlyt, Baján Latinovics Vincét, Holdmező-vásárhelyt Kovács Ferencet, Hevesmegye kápolnai kerületében Babics Jánost, a szolnokiban gr. Szapáry Gyulát, a pataiban Visontai Kovács Lászlót, Nógrádmegye széchenyi kerületében Pulszky Ferencet, a losoncziban Kubinyi Ferencet, Biharmegye bárándi kerületében Kelen Albertet, Szekesfejevárt gr. Battány Istvánt, Zalamegye császtornyai kerületében Inkey Ádámot, Biharmegyében Lovassy Ferencet, Komáromi Györgyöt, Vértán Endrét, Csengeri Imrét, Ambrus Józsefet, Tisza Lajost, Bika Simont és Csanády Sándort, Zólyommegye szilási kerületében Kalauz Pált, Csongrád városában Eder Istvánt, Tolnamegye hinczehelyi kerületében Bartal Györgyöt, Békésmegye gyomai kerületében Trefort Ágostot, Szakaleza városában Zmertiess Simon, Hevesmegye tiszabád-szalóki kerületében Borbély Miklóst, Zomborban Korics Gáspárt választották országgyűlési követekké.

Jelentés. Alóírt bizottság, midőn egyfelől kötelességének ismeri tudatni a közönséggel, hogy az általa jelen évi márczius 17-kén a Petőfi-szoborra rendezett hangversenynek tiszta jövedelme 325 frt 88 kr o. é. ugy másfelől nem mulaszthatja el a közreműködők szives buzgógaért köszönetet mondani, illetvén a köszönet igen nagyrésze Stöger Béla urat, ki a kar bétanítása és vezetése körül fáradszatos buzgóssággal járt el. Kolozsvárt, márczius 18-án, 1861. — Ifj. gr. Bethlen János, b. Bánffy Dezső, Réthi Lajos, Szakács Károly, Révai Lajos, Borbát Pál.

POLITIKAI HIREK.

Milano, mart. 9. A „Vaterland,” melynek tudósításai ovatosan veendő, írja: Tegnep két levél érkezett, egyik Párisból Türről Beretta syndicushoz, a másik Londonból Klappától, Kossuthnak egy itt élő rokona és megbizottjához, Majtényihez; ez utóbbi, mely egy mellékletet foglalt magában Cavour részére, a forradalmi bizottmányban felolvastatott, s természetesen nagy lelkesedéssel üdvözöltetett. Türr levele a legrózsaszínűbb kedélyvel íratott. Elbeszéli azon jó fogadtatást, melyben Párisban részesíték, s azon bátorító szavakat, miket kétszeri találkozás alkalmával Napoleon herczeg hozzá intézett, s azon jelentékeny eszközöket, melyek céljai elérésére rendelkezése alá bocsáttattak. A levél azon reménnyel végződik, hogy a szabadság ügye nem sokára diadalmaskodni fog. Nemsokára 60,000 franc és 3000 vadász löfegyver küldetését kilitásba helyezi. Klappa levele rövidebb, s a legérdekesebb a Cavour számára való mellékletben látszik lenni. Majtényihez intézett leveleiben egyszerűen csak Londonba érkezését és Kossuth-találkozását említi meg, valamint értekezleteit a Magyarországi felszabadításra alakult bizottmány elnökével, tudatja, hogy az ügyek jól állnak, és felszólítja

Majtényit, hogy tüstént Turinba utazzék s a mellékletet Cavournak személyesen adja át, kitől aztán részletesebb utasításokat fog nyerni, melyeket tüstént teljesítenie kell. Majtényi tüstént el is utazott Turinba. Mindezekből kilitászik, hogy Cavour és Victor Emanuel, mily szép egyetértésben vannak különféle országok forradalmáival. Jó aviso bizonyos czimek számára.

A márczius 13-iki „Opinione” közli az olasz hadsereg szervezési tervét. Szerinte Olaszország activ hadserege hat hadtestből, egy tartalék-lovas-hadosztály- és tartalék-tüzérségből, összesen 303,000 főből álland. A hadügyér kihirdette már az egyes hadtestek összeállítását.

Turinból írják a Fortschrittnek: „Itt most éppenn úgy bannak az ügyekkel, mint 1859-ben, csak hogy akkor Lombardia, most pedig Magyarország a jelszó. És pedig nem indulnak csalálmok után, a forradalmat nem két magyar menekült szítja, hanem Cavour maga vette kezébe szálait, s vezeteli a Szajna mellől érkező utasítások szerint. Önnek alig van fogalma, hány küldött érkezik Párisból naponként Cavourhoz. Klappáról és Türről mondanom se kell, hogy mennyire fáradhatatlanok. Mindkettő közelebből Londonba utazott. Az elsőnek Cavour nem rég 12,000 fegyvert adatott az itteni fegyvertárból. E mellett folytonosan készítik a magyar egyenruhákat, ujjoncozzák a magyar önkényteseket, kiknek most már öt hadfogadó-helyök van, névszerint: Biela, Novara, Novi, Jorea és Alessandria, és a kiknek tudokra van adva, hogy Olaszország hőseit nem sokára élükön fogják látni.

Azt hírlik, hogy Rómába közelebből 1500 nemzetőri egyenruha és egy szép nagy zászló következő felirattal: „Éljen pápánk IX. Pius! Éljen királyunk II. Victor Emanuel!” érkezett. Az egyenruhákat azon napon, mikor Turinban az olasz királyságot kihirdetik, a római polgárok magokra veszik, az erkélyekről zászlók és minden ajkon e kiáltás kell hogy legyen: Éljen Olaszország! éljen a pápa! éljen a király! éljen Franciaország! A nagy zászló a Capitoliumra van szánva.

Az „Opinione” azt a furcsa hírt közli, hogy az osztrákok három tábornok állítottak: az egyiket Friaulban, a másikat a Pó-nál, a harmadikat pedig a Mincionál. — Azt is állítják, hogy Benedek tábornok kívánatára a hadsereg 200,000 emberre emeltetett. Sőt a mi több, azt is jelenti, hogy Ausztria a modenai herceget vissza akarja helyezni trónjára. A támadás folyó hó 21-dikén fogna történni. Az „Union”-nak pedig azt írják Turinból, hogy Garibaldi „Washington” nevű hajóján elindult Caprerából.

London, mart. 14. Washingtonból írják 2-ról: a szövetség befogadja új Mexicot az államok sorába és pedig rabszolgassággal vagy a nélkül, a népeség ohajtása szerint. A helyzet aggasztó.

A londoni osztrák követ Day és fia követelése folytán 100 font sterlinget tett le az alkanczellári hivatalnál a netán fizetendő perköltségek fedezésére.

A Times e szavakkal fejezi be Roebuck elleni cikkét: „Tudjuk, mily becses van Ausztriának Európára nézve, hogy azonban e becsét megtartsa, erősnek, hogy pedig erős lehessen, ösztintének kell lennie. Ha előbb Velenczét eladja, a magyaroknak megadja jogukat s a vallási és polgári szabadság mérsékelt engedményével uralmát belül elfogadhatóvá teszi: akkor Angolországban senkisé nem lesz Ausztriának roszakarója. De míg ezt megtenni vonakodik, Roebuck ur marad egyedüli magasztalója az alsóházban.”

A párisi diplomatiái körökben csaknem bizonyosnak tartják a keleti katastropha közel kitorését. A syriai tudósítások igazolni látszanak azon aggodalmat, hogy ott ismét oly események merülendnek fel, melyek szükséggyan a francia megszállás hoszabbítását. És csakugyan a legújabb párisi tudósítás szerint Franciaország, mely eddig Syria megszállásának bizonytalan ideig való kinyújtását kívánta, elfogadta azon javaslatot, hogy a megszállás három hónappal hoszabbíttassék meg. És így a syriai ügy egyelőre kedvező megoldást nyert.

Az orosz birodalmi tanács utolsó ülése febr. 25-én volt. A csár ez alkalommal ismét hosszú beszédet tartott. Nagy szótöbbséggel aztán a következő határozatot: A jobbagyok visszanyerik személyes szabadságukat; az eddigi viszony a földesurak és parasztok közt megszűnik; a parasztok szabad birtokul házat és konyhakertet s azon kívül a kormány által kiszabott árért egy darab földet is kapnak a mezőgazdaság folytatására. A cs. nyilatkozvány már ki is nyomtatott néhány százezer példányban.

Az adott engedmények ki fogják-e a lengyeleket elégiteni? erre alig van remény, miután ők ohajjakkal már nagyon is messze jártak, s ezek fogalmazása végett, bizton várva a cs. engedményeket, már bizottmányokat is kezdének alakítani, még pedig egész rendszeres-

séggel úgy, hogy az egyes kerületi bizottmányok a városi központi bizottmányhoz küldötték volna be kívánataikat, mely aztán azokat átvizsgálva a császár elé terjesztendette. A radmei kormányzóság egy járásából már be is érkezett ily bizottmányi óhaj-nyilvánítás, s ebben kéri, hogy a császár ne csak a lengyel királyságot az egykor hozzá tartozott tartományokkal állítsa helyre, hanem egyszersmind Ausztriával és Poroszországgal Galícia és Posen visszaadása iránt is kiegyezkedjék; ha pedig ez most még nem volna lehetséges, állítsa legalább a császár helyre az 1832-ki szerves alapszabályt, ezenfelül engedje át a katonaságot és pénzügyet a lengyeleknek s adjon nekik szabadságot, hogy helytartókat saját keblükből maguk választhassák, ekkor a császárt elismerendik lengyel királynak. Ily vágyak s óhajok után a fent említett leirat s az adott engedmények kétségtelenül keserű csalódást képeznek, azonban a kezdet mindenesetre meg van.

— A fölíratra Varsóban, még mindig aláírássok gyűjtetnek. — Azok száma már jóval túlhaladta a néhány százazret. Jelenleg a vidéki kerületekben Varsó városának több emissariusi foglalkodnak a gyűjtéssel. Varsóban a hivatalnokok, még a legfőbb rangúak is, — kevés kivétellel — szinte mindnyájan aláírták a fölíratot. Legfelül olvasható az érsek neve, ki maga s az egész egyházmegyei papság részéről írta alá nevét. Az alsóbb osztályok is részt kívánának venni az aláírásban. A lakatosok, kovácsok s kolompárok egy felíratot intéztek a polgárok bizottmányhoz, melyben nyers szavakkal azon óhajtasukat fejezik ki, hogy ők is részt vehessenek az alkotmány megadása iránti kérvényben. Ők jól tudják, hogy mi az az alkotmány; s örömet föláldoznak vérüket és életüket is, ha azt ezen uton kellene megnyerni. Természetesen megengedtetik nekik az aláírás.

— A berlini „B. u. H. Z.“ azon állítása, mintha a „Czas“ közlése, a városi bank készpénz alapjának az oroszok általi elvételére vonatkozólag, alaptalan lenne, nem valószínű. A dolog éppen úgy áll, a mint eredetileg jelentve volt. A herceg-helytartó 7-kén Szent-Pétervárról táviratilag oda utasított, „hogy a városi állapot tekintetéből, a lengyelországi állam-bank pénzalapját kirablás ellen biztosítsa, s a készpénzt, a rudakkal s letéteményekkel együtt, Nowogorogowskbe vagy a fellegvárba szállíttassa.“ Ezen utasítást Gorcsakoff herceg, úgy látszik, f. h. 8-kán végre is hajtá.

— Bécs, mart. 15. A lengyel határokról, mart. 14-éről: Meyendorff hozta hírül tegnapi, hogy a városi felkérlet nem kedvezőleg fogadtatott. — A megadott engedmények következők: „államtanács alkottatik; teljes reform a közoktatási ügyben; polgárok által választott municipálisok; Gorcsakoff a lengyel nobilitásokat

egybehívja, hogy mindenféle reformokat javasoljanak, vitassanak és alapsanak meg a közigazgatás minden ágában.“

— Az „Agram. Ztg.“ a montenegrói, boszniai, hercegovinai és szerbiai eseményekre fordítja figyelmünket, mint melyek szerinte kiszámíthatlan horderejűek. A montenegróiak berontásai török területre, melyek a m. hó közepén Spuz és Szutorina felé kezdettek meg, e hó elején a hegyi ország délnyugati és északkeleti oldalai felé is kiterjesztettek. Nevzetett lap tudomással bír ugyan arról, hogy a montenegróiakat részint a szerb uszkok, részint a hercegovinaiak erősítik, de mégis alaposan hiszi gyaníthatni, hogy itt idegen forradalmi elemek működnek. Az egyes berontásokban bizonyos célra irányzott határozott kombinált tervet talál, s összefüggést lát Garibaldinak nem rég napvilágra jött azon szándéka közt Albánia partjain kikétni, és a montenegróknak Antivari felé irányzott támadása közt, hogy tengerparti pontot nyerjenek s telepedhessenek. Ezen figyelemztetéséhez hozzászieszi még végül az „Agr. Ztg.“, miszerint ha jól van értesülve, ugy Szerbia 50,000 főnyi néphadát szándékozik kiállítani, s azt kiszolgált katonák besorozása által szervezni, miután egy évnél tovább hadsereket beszerzésén dolgozott.

Ujabbak. — Boroszló, mart. 15. Varsóból e hó 13-áról jelentik, hogy azon küldöttség, melylyel Gorcsakoff herceg a császári leíratot közölte, ezen közlemény által igen meg volt illetődve, s különösen annak hangja által. A herceg kijelenté a küldöttségnek, hogy legközelebb egy császári nyilatkozmány fog megjelenni a várandó reformok iránt. Zamojsky gróf válaszába: mi elfogadjuk, de ezzel még koránsem vagyunk kielégítve. A kapott válasz nem volt megnyugtató. sőt izgatottságot okozott. Tizenegy politikai fogoly szabadon bocsáttatott.

— Turin, mart. 15. A sürgöny, melyben Cialdini a messzinai fellegvár feladását jelenti, így hangzik: Messzina, mart. 13. A fellegvár kegyelemre megadta magát. Miután én négy napon át az ellenség ágyuzását kiállani voltam kénytelen, ma délelben tüzelést nyitottam ütegeimből, melyek közül kettő csak 400 meternyi távolban volt az erődötől felállítva. Ágyuzásunk igen hatékony volt. Több granatraktárt röpítettünk légbe s ez által iszonyu tüzvészét okoztunk. Öt óra tájban a fellegvár kitüzte a fehér zászlót, hat órakor minden kapitulációt visszautasítottam s csak három órányi gondolkodási időt adtam. Kilenc óra tájban az egész helyőrség megadta magát — kegyelemre. A hajóhad csak két óra folytaig tüzelt; 5 tábornok, 150 tiszt és miutegy 4 — 5000 katonát jutott fogságra, s 300 ágyút zsákmányoltunk.

— Genua, mart. 14. Az olasz királyság kikiáltá-

tásának alkalmából a szökevény katonák kötelezettek nézve amnesztia fog kihirdettetni. Az itteni adókötelesek fölszólítottak az egyenes adóknak havi részletekben való befizetésére. A Corriere marcantile ebben a kormány növekedő pénzzükségének bizonyítékát látja.

— Velencze, mart. 14. Este. A „Gazetta di Venezia“ egy levelezője Rómából állítja, hogy a francziák onnan nem fognak elvonulni. Néhány nap előtt egy számos tagból álló angol küldöttség a nápolyi királyi párnak egy fölíratot nyújtott át.

— Turin, mart. 16. A kamra tegnapi ülésében Rómára vonatkozólag interpelláció történt. Cavour a megvitátást célirányosnak tartja s 21-dikére nyilatkozatokat ígér.

— London, mart. 16. A kenti hercegnő ma a királyné férje karjai közt meghalt.

— Corfu, mart. 12. A kormányzó beszédére adott válaszirati javaslat a brit véduraságot mondja a jóniai szigetek egyedüli bajának. Egyik követ általános szavazatot kívánt a Görögországhoz való csatlakozás mellett, egy másik pedig előterjesztést olvasott fel Európa kormányai és népeire, tiltakozva a brit véduraság ellen. Ennek folytán a kamarák hat hónapra elnapoltattak.

— Russel lordnak a brit parlamentben tett nyilatkozata az angol flotta magatartása iránt azon esetre, ha netán Dalmatiába kiszállás fogna megkísérletet, némi felszabadító levél újabb olaszoni merényletekre.

— A franczia kamarában az ultramontánok viszik a nagy szót. Ha beszédek s üres phrasisek megóhatnák a sz. széket a bukástól, valóban a sz. atya sokat, sőt mindent köszönhetne az ultramontán seregnek. Így pedig csupán szót puffogtatnak a szenátorok, hogy végre is buzgó szolgáló maradjanak érték gondolkodó s intézkedő urak, Napoleon Lajosnak.

— Boroszló, mart. 16. A mai „Schl. Ztg.“ Varsóból jelenti: A cs. leirat itt a legfájdalmasabb benyomást tette. A polgárbizottmány elhatározta, megbízatását letenni a nép kezébe, a helytartótól egy új bizottmány szervezését kérni, mely általános választásokból eredjen, s egy emlékiratot nyújtani át az ország szükségéiről.

— Krakko. A „Czas“ hetői (márc. 18.) számában ez áll: Varsó, márc. 17. Az összes polgárság óvást tün a császári leirat azon kifejezése ellen, mintha a fölírat csak néhány egyén nyilatkozánya lenne, az aláírások sokaságát utalván. Mire Gorcsakoff azt válaszolá: hogy minden további fölírat elfogadását megtagadta; az aláírások gyűjtését lázadásnak tekintendi s mint katonák fog működni. A polgárbizottmány fölterjesztést intézett a herceghez. A szenvedélyes izgatottság új jelenségei a bizalmasan ígért reformok eszközölésének mielőbbi kihirdetését igénylik.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(87) 44. sz. Árverezési hirdetmény.

Az alóírt közjegyző által köztudomásra juttatik, hogy a néhai Fogarasi Pap Ágnes özvegy Nappendruck Ferencznő hagyatékához trstozó ezüst neműek, ékszerek, házi butorok, czin-, réz- és porcellán-edények, a néhainak külső monostorutczai 85. számú tulajdon házában, f. 1861-dik év martius 26-kán és szükség esetében 27-kén, mindenkor délelőtti 9 órától kezdve, nyilvános árverezés útján el fognak adatni.

Kolozsvártt. martius 19-kén, 1861.

Pagátsnik Miksa.

NEM HIVATALOS.

(85) Lászlóffy és Gajzágó ujjonnan nyitott hölgy- és férfi-divatkelmék raktára.

Alóírtak egész tisztelettel jelentik a t. cz. közönségnek, hogy hölgy- és férfiruhakelmékkel ellátott raktárukat nagy-piacz, gróf Gyulai-ház 162 szám alatt megnyitották, s egyuttal ajánlják a legfrissebb hozatu bel- és valódi külföldi divatkelméket azon biztosítás mellett, miszerint legjobb minőségű bel- és valódi külföldi cikkek.

Videki megrendelések a legpontosabban eszközöltenek, kívánatra mintadarabok is szoigáltatnak.

Nincs szándékunk nagy szavakkal szólítani fel pártolásra a t. közönséget: ugy is tudván, hogy nem az ígeret, hanem legutányosabb ároni kész szolgálát, az áru-cikkek flomsága leend az, mi kereskedésünknek jelent és jövőt biztosít.

Ennélfogva szives figyelem és részvételre számítanak Kolozsvártt, martius 12-kén, 1861.

Lászlóffy és Gajzágó.

(68)

Haszonbéri hirdetmény.

A Nagy István örökösöknek N.-Nyulason fekvő következő jószáguk, a folyó 1861-dik év szent György naptól kezdve 4 vagy 6 évekre haszonbérbe kiadó.

1-szor. A falu közötti 1 1/2 hold nagyságú curialis telek, kiterjedt gyümölcs-össel, lakóházal, cselédházzal és gabonással ellátva, egy a tek mellett fekvő 3 hold első osztályú földdel.

2-szor. A falu között 4 telek, lakóházakkal ellátva.

3-szor. A n.-nyulási határban 137 hold commassált s nagyobb részben első osztályú szántó, 54 hold nagyobbára első osztályú rét és szénafü hely, 15 hold legelő.

4-szer. A szomszéd Oroszfáján egy curialis telek, külsőségeivel, továbbá 30 hold szántó, 15 hold kaszáló, 6 hold legelő.

5-szor. Mező-Szentmártonon egy pusztá belső telek, 17 hold szántó, 6 hold kaszáló.

Értekezhetni a haszonbérés összeg és feltételek iránt bérmentes levél által Mikó Mihálylyal. Utolsó posta Gyergyó-Szentmiklós.

(89)

Eladó zongora.

Egy új Müllner féle 7 1/2 octávás zongora eladó.

Értekezhetni iránta Stein J. könyvkereskedésében Kolozsvártt.

(1158)

2 1/3 1861

(7-7)

Tisztelt Popp J. G. úr!

Tisztelettel fölkérjük, hogy az ön fogólamjából mini szintén Anatherin-szájvizéből, melyeket több esetekben igen sok sikerrel használtunk, sziveskedjék a helybeli műgyógyintézet számára hat csomag fogólmot ugyanannyi Anatherin-szájvizet küldeni postán következő czím alatt: „Titkos udvari tanácsos dr. Ried urnak, a nagyhercegi sebész műgyógyintézet igazgatójának.“

Jéna, nov. 28. 1859.

Dr. Schillbach,

a sebész műgyógyint. segédorvosa.

(1-3)

Haszonbéri hirdetmény.

A Nagy István örökösöknek N.-Nyulason fekvő következő jószáguk, a folyó 1861-dik év szent György naptól kezdve 4 vagy 6 évekre haszonbérbe kiadó.

1-szor. A falu közötti 1 1/2 hold nagyságú curialis telek, kiterjedt gyümölcs-össel, lakóházal, cselédházzal és gabonással ellátva, egy a tek mellett fekvő 3 hold első osztályú földdel.

2-szor. A falu között 4 telek, lakóházakkal ellátva.

3-szor. A n.-nyulási határban 137 hold commassált s nagyobb részben első osztályú szántó, 54 hold nagyobbára első osztályú rét és szénafü hely, 15 hold legelő.

4-szer. A szomszéd Oroszfáján egy curialis telek, külsőségeivel, továbbá 30 hold szántó, 15 hold kaszáló, 6 hold legelő.

5-szor. Mező-Szentmártonon egy pusztá belső telek, 17 hold szántó, 6 hold kaszáló.

Értekezhetni a haszonbérés összeg és feltételek iránt bérmentes levél által Mikó Mihálylyal. Utolsó posta Gyergyó-Szentmiklós.

(89)

Eladó zongora.

Egy új Müllner féle 7 1/2 octávás zongora eladó.

Értekezhetni iránta Stein J. könyvkereskedésében Kolozsvártt.

(1158)

2 1/3 1861

(7-7)

Tisztelt Popp J. G. úr!

Tisztelettel fölkérjük, hogy az ön fogólamjából mini szintén Anatherin-szájvizéből, melyeket több esetekben igen sok sikerrel használtunk, sziveskedjék a helybeli műgyógyintézet számára hat csomag fogólmot ugyanannyi Anatherin-szájvizet küldeni postán következő czím alatt: „Titkos udvari tanácsos dr. Ried urnak, a nagyhercegi sebész műgyógyintézet igazgatójának.“

Jéna, nov. 28. 1859.

Dr. Schillbach,

a sebész műgyógyint. segédorvosa.

(86)

M. L. urnak!

A mult hónapban hozzám intézett becses levele nyomán eddigelé semmi eredményt nem nyertem, és hogy az ön előtt ismert tárgyat sikerrel bevégezhessem, kérem önt engem e hó bár melyik napján házamnál délután két és három óra közt meglatogatni.

K. M.

(63)

ELADÓ

igen jó fővő

borsó és paszuly

találattik

az óvárban 244 szám alatt,

köböl és véka számra nagy

mennyiségben.

(8-8)